

De bevestiging van arts of verloskundige bij elektronische aangifte van geboorte

Inleiding

Sinds 1 januari 2020 kunnen gemeenten elektronische aangifte van geboorte mogelijk maken. De aangifte langs elektronische weg is volgens de regels in het BW mogelijk voor juridische vaders en moeders, dan wel mee-moeders.

Voorwaarde voor elektronische aangifte van geboorte is dat er een verklaring van een (huis)arts of verloskundige is die de geboorte van een kind uit een nader bepaalde moeder bevestigt.

Deze notitie is een poging om gemeenten aan te geven op welke wijze invulling kan worden gegeven aan deze voorwaarde.

De bedoeling is dat de verklaring 'rechtstreeks' door de arts of verloskundige wordt verstrekt aan de ambtenaar van de burgerlijke stand (ABS). Het doel van de verklaring is om te voorkomen dat er aangifte van een niet bestaand kind kan worden gedaan via de elektronische dienstverlening. Deze eis geldt niet voor aangifte in persoon aan de balie van Burgerzaken. De ABS mag de verklaring wel vragen indien hij daartoe aanleiding ziet.

Wettelijk kader

In artikel 1:19^e, lid 10 BW staat:

Bij elektronische aangifte dient de moeder uit wie het kind is geboren haar BSN op te geven en dient de vader zowel zijn BSN als dat van de moeder uit wie het kind is geboren op te geven. Tevens dient de moeder uit wie het kind is geboren of de vader de juistheid van de in het negende lid, onder a, b en d genoemde gegevens te laten bevestigen door de betrokken arts of verloskundige.

a, b en d betreffen de volgende gegevens:

- a. de dag, de plaats en het tijdstip van de geboorte;
- b. het geslacht van het kind;
- d. de geslachtsnaam, de voornamen, de dag van geboorte, de woonplaats en het woonadres van de moeder uit wie het kind is geboren.

Het Bbs doet daar een schepje bovenop.

De verklaring bevat volgens artikel 27, lid 1 Bbs de volgende informatie:

- a. de dag en het tijdstip van de geboorte;
- b. de plaats waar de geboorte heeft plaatsgevonden;
- c. het geslacht van het kind;
- d. de geslachtsnaam van de moeder uit wie het kind is geboren;
- e. de voornamen van de moeder uit wie het kind is geboren;
- f. de dag van geboorte van de moeder uit wie het kind is geboren;
- g. de woonplaats en het woonadres van de moeder uit wie het kind is geboren;

- h. de mededeling van degene die de verklaring opmaakt, dat hij al of niet bij de geboorte betrokken was;
- i. de mededeling van degene die de verklaring opmaakt, dat hij al dan niet overtuigd is van de juistheid van bepaalde daarin opgenomen gegevens, dan wel met bepaalde gegevens onbekend is;
- j. de datum waarop de verklaring is opgemaakt;
- k. de geslachtsnaam en de voorletters van de persoon die de verklaring heeft opgemaakt;
- l. de bevoegdheid van de onder k bedoelde persoon;
- m. de plaats, het adres en het telefoonnummer van de praktijk van de onder k bedoelde persoon.

In lid 3 van dit artikel staat bovendien dat indien de aangifte van de geboorte elektronisch wordt gedaan, de arts of de verloskundige de in het eerste lid bedoelde gegevens verstrekt aan de ambtenaar van de burgerlijke stand via een daartoe bestemd formulier.

Lid 4 zegt dat de minister nadere voorschriften geeft voor dit formulier.

Dat brengt ons bij de 'Regeling formulieren voor verklaring arts/verloskundige bij aangifte geboorte' waarin die nadere voorschriften zouden moeten staan. Helaas, deze regeling voorziet slechts in voorschriften voor de papieren verklaring en envelop indien de ABS daarom vraagt in het kader van een aangifte aan de balie. We moeten het dus doen met de lijst van gegevens zoals hierboven vermeld.

Gezien de aangiftetermijn van drie dagen en het feit dat we het hier hebben over een elektronische aangifte, lijkt het logisch dat de verklaring een elektronisch document of bericht is. De wetgever laat dat in het midden. De minister heeft (nog) geen vorm voorgeschreven.

De verklaring is verplicht bij elektronische aangifte. Als we uitgaan van een verklaring in elektronische vorm moet deze zodanig beveiligd zijn dat bewerkingen door wie dan ook niet mogelijk zijn. De verklaring moet rechtstreeks door de betrokken arts of verloskundige worden verstrekt aan de ABS, maar als er een functioneel equivalent daarvan mogelijk is, dan kan je daar verschillende scenario's in onderscheiden.

In de toelichting op het Besluit inwerkingtreding¹ staat hierover het volgende:

'In geval van een elektronische geboorteaangifte verstrekt de betrokken arts of de verloskundige de vereiste gegevens aan de ambtenaar van de burgerlijke stand (art. 27 lid 3 BBS). Dit vormt een nadere uitwerking van het nieuwe artikel 1:19e lid 10 BW, op grond waarvan de vader of moeder bij een e-aangifte bepaalde

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2019-419.pdf>

geboortegegevens moet laten bevestigen door de betrokken arts of verloskundige. **De artikelen 1:19e BW en 27 lid 3 BBS treden niet in de vraag langs welke weg de medische verklaring de ambtenaar van de burgerlijke stand moet bereiken. Wel is in de toelichting bij art. 27 lid 3 BBS opgemerkt dat de betrokken arts of verloskundige de betreffende gegevens «rechtstreeks» aan de ambtenaar van de burgerlijke stand zou moeten verstrekken, om frauduleuze aangiften tegen te gaan** (Stb. 2014, 587, p. 11).

Uit de evaluatie is gebleken dat deze clausulering in de toelichting, die mede berustte op de stand van de techniek destijds, tot allerlei uitvoeringsproblemen kan leiden. Zo heeft de pilot in 's-Hertogenbosch duidelijk gemaakt dat de rechtstreekse aanlevering van de verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand de flexibiliteit in de inrichting van processen bij artsen en verloskundigen sterk beperkt. Verder kan het bij gemeenten leiden tot verschillende (digitale) werkstromen met betrekking tot dezelfde geboorte, nl. een aangiftetraject door de ouders en een apart aanlevertraject van de medische verklaring, waardoor gemeentelijke werkprocessen onnodig worden gecompliceerd. Vermijdbare bureaucratie en het risico op diffuse werkprocessen zijn het gevolg. Het overleg met de NVvB en de VNG bevestigt dit beeld.

Tegelijkertijd signaleert de evaluatie de nodige ict-ontwikkelingen sinds 2014, die meebrengen dat **fraudebestrijding ook op andere wijze mogelijk is dan via de rechtstreekse aanlevering van de medische verklaring aan de ambtenaar van de burgerlijke stand**. Daarvoor blijken ict-matig inmiddels betrouwbare en functioneel equivalente alternatieven. Ter illustratie noemt de evaluatie de mogelijkheid om de geboorteaangifte en de medische verklaring in één proces, in tijd en plaats gecombineerd, digitaal te genereren en naar de gemeente te sturen, waarbij de aangever en arts/verloskundige op goede wijze zijn geauthentiseerd, eventueel via een digitale handtekening, en de elektronische weg «end-to-end» beveiligd is. Dat laatste is cruciaal voor een fraudebestendige elektronische dienstverlening. Een van de gemeentelijke softwareleveranciers heeft, aldus het bureau Advies in Vertrouwen, een dergelijke aangiftetoepassing voor digitale geboorteaangiften al ontwikkeld en beschikbaar voor ruim 125 vooral middelgrote en kleinere gemeenten.

Het wettelijke kader verzet zich niet tegen gebruikmaking van dergelijke, met de directe aanlevering bij de ambtenaar van de burgerlijke stand equivalente, oplossingen, zolang de integriteit, authenticiteit, vertrouwelijkheid, betrouwbaarheid en veiligheid van het elektronische berichtenverkeer verzekerd blijven (art. 1:18b BW j° het Besluit elektronische dienstverlening burgerlijke stand). In de evaluatie wordt opgemerkt dat het Besluit elektronische dienstverlening burgerlijke stand van 4 mei 2015 (Stb. 2015, 176) geen technische eisen stelt aan het gebruik van een elektronisch afgegeven verklaring van

geboorte. Daarvoor gelden echter onverminderd de genoemde eisen van integriteit, authenticiteit, vertrouwelijkheid, betrouwbaarheid en veiligheid (art. 1:18b BW). Richtsnoeren voor de concretisering daarvan kunnen, zoals geopperd in de evaluatie, bijvoorbeeld worden ontleend aan de door het Forum Standaardisatie vastgestelde Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus voor digitale dienstverlening. Ontbreekt overigens een medische verklaring inzake de geboorte, dan resteert slechts de traditionele geboorteaangifte in persoon bij de gemeentelijke balie.

Technisch equivalent dus mogelijk

Het gaat er dus in de eerste plaats om dat de verklaring van de arts of verloskundige die bij de ABS aankomt vertrouwd kan worden. Of dat zo is, hangt af van de wijze waarop het proces is ingericht en welke controles er zijn. De hieronder beschreven scenario's worden als voorbeeld daarvan gegeven. Denkbaar is dat er meer scenario's bedacht kunnen worden.

Wie mag de verklaring van de arts of verloskundige afgeven?

Volgens de wet is dat de betrokken arts of verloskundige, maar de verklaring kan ook worden afgegeven door iemand die dit namens door de arts of verloskundige doet. Dan blijft het een verklaring van de arts of verloskundige die ook verantwoordelijk is voor de inhoud. Het spreekt voor zich, los van art 27 lid 1 Bbs, dat in dat geval in de verklaring is opgenomen wie de voor de verklaring verantwoordelijke arts of verloskundige is en wie namens hem/haar de gegevens verklaart.

Hoe komt die verklaring van de arts of verloskundige bij de ABS?

Met de huidige stand van de techniek kan de manier waarop die verstrekking plaatsvindt op verschillende wijzen worden ingericht. Hieronder is een aantal scenario's beschreven die passen binnen het wettelijk kader.

Aangifte in het ziekenhuis

Indien de gemeente een elektronische aangifte vanuit het ziekenhuis mogelijk maakt, is het zaak daarover met het ziekenhuis goede en harde afspraken te maken.

Scenario 1:

In scenario 1 en 2 stelt de gemeente aan het ziekenhuis een device (tablet of laptop) beschikbaar voor het doen van elektronische aangifte en het bevestigen van de geboorte. Op de device kan via een link aangifte van geboorte en de bevestiging worden gedaan bij de gemeente.

- a. Het ziekenhuis start zelf het proces via login codes die de gemeente daarvoor heeft verstrekt.

- b. Vervolgens wordt als eerste deel van het proces de door de wet vereiste verklaring ingevoerd, elektronisch ondertekend en klaargezet voor verzending aan de gemeente.
- c. De device wordt aan de aangever (vader of moeder) gegeven die met DigID inlogt en in het tweede deel van het proces de aangifte doet.
- d. Bij het verzenden van de aangifte aan de gemeente, inclusief de verklaring, is het aangifteproces in het ziekenhuis op device afgerond.
- e. De ABS ontvangt de aangifte en de verklaring.
- f. De ABS beoordeelt de aangifte en de verklaring.
- g. Indien akkoord maakt de ABS de geboorteakte op en bevestigt dit aan de aangever per e-mail.
- h. Indien niet akkoord stuurt de ABS aan de aangever per e-mail een bericht waarin de aangever wordt gevraagd alsnog de aangifte aan de balie van het gemeentehuis te doen.

Een variant op dit scenario kan zijn dat de volgorde(aangifte en bevestigen) is omgedraaid. In dat geval begint de aangever het proces en het ziekenhuis voert daarna de bevestiging in.

Scenario 2:

- a. Het ziekenhuis start zelf het proces via login codes die de gemeente daarvoor heeft verstrekt.
- b. De device wordt aan de aangever (vader of moeder) gegeven die met DigID inlogt en als eerste deel van het proces de aangifte doet.
- c. Het ziekenhuis heeft inmiddels gezorgd voor een verklaring op papier.
- d. In het aangifteproces bestaat de mogelijkheid gescande documenten te uploaden. De device is geschikt om daarmee documenten te scannen.
- e. Onder toezicht van het ziekenhuis wordt de verklaring gescand en het scanbestand wordt toegevoegd aan het elektronisch aangifte formulier.
- f. Bij het verzenden van de aangifte aan de gemeente, inclusief de gescande verklaring, is het aangifteproces in het ziekenhuis op device afgerond.
- g. De ABS ontvangt de aangifte en de verklaring.
- h. De ABS beoordeelt de aangifte en de verklaring.
- i. Indien akkoord maakt de ABS de geboorteakte op en bevestigt dit aan de aangever per e-mail.
- j. Indien niet akkoord stuurt de ABS aan de aangever per e-mail een bericht waarin de aangever wordt gevraagd alsnog de aangifte aan de balie van het gemeentehuis te doen.

Plaatsonafhankelijke aangifte

Indien de gemeente het ook mogelijk wil maken dat vader of moeder elders (bijvoorbeeld thuis) de aangifte kunnen doen op een (eigen) device naar keuze, dan zijn de volgende scenario's denkbaar.

Scenario 3:

In het volgende scenario heeft de gemeente afspraken gemaakt met de artsen en verloskundigen die doorgaans bevallingen begeleiden die binnen de gemeente plaatsvinden. De afspraak houdt in dat zij direct na de geboorte aan de ouders vragen of zij elektronisch aangifte willen doen. Zo ja, dan mailen zij van de geboorte een beveiligde verklaring aan de ouders, bijvoorbeeld binnen 24 uur. Het ziekenhuis moet in staat zijn een dergelijk beveiligd document te vervaardigen. Gedacht kan worden aan een standaard als "PDF/A" (in combinatie met een digitale handtekening). Alternatief zou een QR-code van het ziekenhuis kunnen verwijzen naar een beveiligde site, waar de artsenverklaring te vinden is. Manipulatie van de verklaring mag niet mogelijk zijn. Het bestand mag niet te wijzigen of anderszins te bewerken zijn. (Dit verdient nadere uitwerking.)

- a. De ouders geven aan elektronisch aangifte te willen doen. De arts of verloskundige vervaardigt binnen 24 uur een beveiligde elektronische verklaring en mailt deze naar het door de ouders opgegeven e-mailadres.
- b. De verklaring is een elektronisch bestand dat is voorzien van een controlemiddel zodat de ABS kan checken of het daadwerkelijk een betrouwbaar document is.
- c. De aangever logt in via DigID en start het aangifteproces van de gemeente.
- d. De aangever voegt het bestand toe in het elektronisch aangifteproces of scant het formulier met de QR/code in..
- e. De ABS ontvangt de aangifte en de verklaring.
- f. De ABS dient de beveiliging van de verklaring te checken door de ondertekening van de PDF/A te controleren of via op de website waar de QR-code naartoe leidt.
- g. De ABS beoordeelt de aangifte en de verklaring.
- h. Indien akkoord maakt de ABS de geboorteakte op en bevestigt dit aan de aangever per e-mail.
- i. Indien niet akkoord stuurt de ABS aan de aangever per e-mail een bericht waarin de aangever wordt gevraagd alsnog de aangifte aan de balie van het gemeentehuis te doen.

Scenario 4:

In het volgende scenario heeft de gemeente afspraken gemaakt met de artsen en verloskundigen die doorgaans bevallingen begeleiden die binnen de gemeente plaatsvinden. De afspraken gaan over het door de gemeente toesturen van een elektronisch bericht dat zij kunnen beantwoorden met de bevestiging van de gegevens over de geboorte.

- a. De aangever logt in via DigID en start het aangifteproces van de gemeente.
- b. De aangever voert de gegevens in voor de aangifte.

- c. De aangever kiest uit een stamtabel van de gemeente de arts of verloskundige die betrokken was bij de geboorte. De artsen en verloskundigen in die stamtabel zijn BIG-geregistreerd.
- d. De ABS ontvangt de aangifte en de gegevens over de arts of verloskundige.
- e. De ABS beoordeelt de aangifte. Indien akkoord, stuurt de ABS aan de arts of verloskundige een elektronisch bericht waarin staat dat aangifte is gedaan van geboorte van een kind waarbij hij/zij betrokken was. Daarbij verzoekt de ABS om een elektronische bevestiging.
- f. De arts of verloskundige beantwoordt dit bericht binnen 24 uur met een elektronische bevestiging. De bevestiging betreft de verklaring als bedoeld in art 27 lid 1 Bbs.
- g. Indien de ABS geen bevestiging ontvangt binnen 24 uur, wordt er automatisch een rappelbericht gestuurd.
- h. De bevestiging komt binnen bij de ABS.
- i. De ABS beoordeelt de verklaring.
- j. Indien akkoord maakt de ABS de geboorteakte op en bevestigt dit aan de aangever per e-mail.
- k. Indien niet akkoord, dan stuurt de ABS aan de aangever per e-mail een bericht waarin de aangever wordt gevraagd alsnog de aangifte aan de balie van het gemeentehuis te doen.

Scenario 5:

In het volgende scenario heeft de gemeente afspraken gemaakt met de artsen en verloskundigen die doorgaans bevallingen begeleiden die binnen de gemeente plaatsvinden. De afspraken gaan over het spontaan sturen van een verklaring over elke geboorte in de gemeente waar zij bij betrokken waren. Bijvoorbeeld binnen 24 uur na de geboorte. Dit is bij voorkeur een elektronisch bericht omdat verzending per post veel tijd kost. Daarvoor dienen er ook technische afspraken gemaakt te worden omdat het wel veilig moet gaan. Ook kan worden afgesproken dat er dagelijks een bericht naar de gemeenten gaat waarin alle geboorten van die arts of verloskundige zijn vermeld met de benodigde gegevens.

Als aangever kort na de geboorte de aangifte doet, is het goed als de verklaring ook binnen afzienbare tijd bij de ABS arriveert. Zo kan dit binnen de aangifte termijn blijven.

(Dit scenario kan op bezwaren stuiten bij ziekenhuizen vanwege de werkbelasting).

- a. De arts of verloskundige stuurt op elektronische wijze aan de ABS de verklaring omtrent de elke geboorte van een kind waar hij/zij bij betrokken was.
- b. De aangever logt in via DigID en start het aangifteproces van de gemeente.
- c. De aangever voert de gegevens in voor de aangifte.
- d. Aangifte en verklaring komen binnen aan bij de ABS.

- e. De ABS kan de geboorteakte opmaken

Erkenning en naamskeuze

De burger is veelal in de veronderstelling dat hij of zij de vader of mee-moeder is van het kind, maar als zij vooraf de ongeboren vrucht niet hebben erkend, is dat in juridische zin niet het geval en kan geen gebruik worden gemaakt van elektronische aangifte.

Alhoewel erkenning en naamskeuze niet gaan over de medische verklaring, maken we hierover toch enkele opmerkingen.

Het doen van een erkenning of naamskeuze gelijktijdig met de elektronische geboorteaangifte is niet mogelijk. De door de wetgever mogelijk gemaakte elektronische geboorteaangifte beperkt zich tot louter het doen van geboorteaangifte en niet voor het doen van erkenning of naamskeuze. Als er voor de geboorte een erkenning ongeboren vrucht of naamskeuze is gedaan, dan is het voor de ABS wel van belang dit te weten. Deze akten zijn namelijk bepalend voor de inhoud van de te vervaardigen geboorteakte. Het is verstandig in het elektronische aangifteproces een optie op te nemen waarin de ouders kunnen aangeven of voor de geboorte een erkenning ongeboren vrucht of naamskeuze heeft plaatsgevonden. Denkbaar is dat in het elektronische aangifteproces een scan van zo'n akte door de aangever wordt geüpload.

